REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana

Zadeva: 0700-15/2022/71
Datum: 18. 8. 2023

Zagovornik načela enakosti na podlagi 21. člena v povezavi s 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD) in na podlagi prvega odstavka 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE; v nadaljevanju: ZUP) na predlog predlagateljev v zadevi ugotavljanja diskriminacije zoper banko izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Banka **ni kršila** prepovedi diskriminacije iz 4. člena ZVarD na način neposredne diskriminacije iz prvega odstavka 6. člena ZVarD zaradi narodnosti in/ali državljanstva, ko za predlagatelja, ki sta ruska državljana, v mesecu marcu ter mesecu avgustu leta 2022 ni odprla osnovnega plačilnega računa.

2. V tem postopku so nastali potni stroški predlagateljev za njun prihod na zaslišanje na sedež Zagovornika načela enakosti dne 17. 6. 2022 v znesku 38,40 EUR, ki jih organ povrne na bančni račun št…, odprt pri …, najkasneje v roku 30 dni od izdaje te odločbe.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je vodil postopek ugotavljanja diskriminacije na podlagi dveh identičnih predlogov za obravnavo (v nadaljevanju: predloga), ki sta ju dne 23. 3. 2022 vložila predlagatelja. Iz elektronskega sporočila, v katerem sta poslala svoja predloga, izhaja, da so jima banke zavračale odprtje računa, ker nista Slovenca. Iz priloženih predlogov pa izhaja, da sta se za odprtje računa obrnila na banko na Ptuju, kjer so ju zavrnili z razlogom, da banka tega ne želi, drugega razloga pa niso navedli. V predlogih sta kot osebni okoliščini, zaradi katerih sta bila diskriminirana, navedla narodnost in državljanstvo, kot pričo pa sta navedla ….

Zagovornik je po preučitvi predloga ugotovil, da predlagatelja z njim še nista izpolnila svojega trditvenega bremena, zato ju je pozval, naj svoj predlog dopolnita z natančnim opisom okoliščin in poteka dogodka (kdaj se je dogodek zgodil, kdo je bil pri dogodku udeležen, kakšna je bila vsebina pogovora z uslužbencem banke, zakaj menita, da jima je bilo odprtje računa zavrnjeno zaradi njunega državljanstva oziroma narodnosti, kakšne dokumente sta morala predložiti) ter s pojasnilom, kakšen račun sta želela odpreti (osebni bančni račun, osnovni plačilni račun ali kakšen drug račun), odprtje katerega računa jima je bilo zavrnjeno ter kaj je bilo pri tem navedeno kot razlog za zavrnitev.

Predlagatelja sta dne 1. 4. 2022 v kratkem elektronskem sporočilu navedla, da sta bila v banki, da sta želela odpreti osnovni bančni račun, da na banki najprej niso hoteli sprejeti njunih dokumentov, po tem, ko sta poklicala k Zagovorniku, pa so jih sprejeli. Rekli so jima, da bodo

dokumente fotokopirali in ju poklicali v roku petih dni. Res so poklicali in rekli, da ne bodo odprli računa, pri tem pa niso dali nobenih pojasnil in razlogov. Predlagatelja sta v dopolnitvi predlogov zgolj pavšalno podala še nekatere navedbe glede ravnanja drugih bank, ki so jima tudi zavrnile odprtje računa, vendar teh navedb nista natančneje pojasnila, prav tako pa te navedbe niso bile vključene v vložena predloga za ugotavljanje diskriminacije. Zato jih Zagovornik zaradi pomanjkanja trditvenega bremena ni vključil v svoj postopek ugotavljanja diskriminacije.

Z namenom natančnejše ugotovitve dejanskega stanja, predvsem pa za dokončno razjasnitev, ali sta predlagatelja izpolnila svoje trditveno breme, je Zagovornik dne 17. 6. 2022 izvedel zaslišanje strank po tolmaču za ruski jezik. O tem je sestavil zapisnika o izjavi stranke.[1] Zaslišati je želel tudi pričo, ki pa je zaradi objektivnih razlogov (večmesečna odsotnost iz Slovenije) svojo izjavo podala pisno.[2]

Na zaslišanju sta predlagatelja v bistvenem izpovedala enako, in sicer, da sta meseca marca leta 2022 želela odpreti bančni račun. Šla sta na banko, z njima je bila priča, želela sta odpreti osnovni bančni račun, kar sta tudi jasno povedala in prinesla vse dokumente. Uslužbenec jima je rekel, da računa ne moreta odpreti, na koncu pa je vseeno kopiral njune dokumente in jima obljubil, da jima sporoči odgovor v desetih dneh. Kasneje ju je poklical po telefonu in jima odprtje računa ustno zavrnil, natančnega razloga pa ni navedel. Predlagateljica je povedala, da je imela pred tem odprt račun pri eni od drugih bank, ko je še študirala. Takrat je na ta študentski račun prejemala sredstva iz Rusije, vendar ga je kasneje zaprla, ker ga ni več potrebovala. Oba sta še povedala, da bi bil namen odprtja osnovnega plačilnega računa ta, da bi nanj prejemala nakazila iz Rusije, pri čemer pa je predlagatelj še dodal, da bi ta nakazila prejemala preko kriptovalut. To sta povedala tudi banki, ko sta bila tam. Povedala sta tudi, da v času zaslišanja nimata dovoljenja za delo oziroma prostega dostopa do trga dela v Sloveniji, imata pa dovoljenje za prebivanje. Predlagatelj je povedal, da dela kot računalniški programer na daljavo. Že sedaj prejema sredstva iz Rusije, in sicer preko kriptovalut, s katerimi tudi trguje. Na ameriški borzi ima t. i. »brokerski« račun in prejema tudi dividende.

Priča je v svoji pisni izjavi v bistvenem v celoti potrdila navedbe predlagateljev v zvezi z obravnavanim dogodkom in ni izpovedala ničesar novega ali drugačnega.

Tekom postopka sta predlagatelja izrazila potrebo po svetovanju, kar je prevzel drug strokovni sodelavec Zagovornika. Dne 17. 6. 2022 jima je posredoval vzorec dopisa za banke s prošnjo za odprtje osnovnega plačilnega računa z referencami na relevantne pravne določbe. Dne 8. 8. 2022 pa jima je poslal obsežno pojasnilo glede določenih vidikov, vezanih na vprašanje možne diskriminacije, in jima svetoval pri premagovanju težav v zvezi z odpiranjem osnovnega plačilnega računa. Pred tem sta ga predlagatelja namreč obvestila, da je banka pripravljena zanju odpreti osnovni plačilni račun, vendar pod določenimi pogoji. Na te pogoje (možnost zaprtja računa, če nanj ne bo pologov, ter obveznost zagotovitve ustreznega prevoda dokumentov, ki dokazujejo izvor denarnih sredstev, ki bi jih želela položiti na osnovni plačilni račun) pa nista pristala in sta jih označila za diskriminatorne.

Ker je bilo iz komunikacije predlagateljev z banko razvidno, da je bila banka zanju pripravljena odpreti osnovni plačilni račun, ju je Zagovornik v okviru postopka ugotavljanja diskriminacije pozval, da mu sporočita, ali sta se za to odločila, oziroma če ne, zakaj se za to nista odločila kljub pripravljenosti banke, da jima to omogoči. Zagovornik je namreč presodil, da je to bistven podatek za nadaljevanje postopka ugotavljanja diskriminacije, saj bi tako odprtje bančnega računa kot tudi odstop od zahteve za odprtje bančnega računa s strani predlagateljev lahko pomenilo, da je odpadlo njuno trditveno breme.

[1] Dokumenta št. 0700-15/2022/56 in 0700-15/2022/57, oba z dne 17. 6. 2022.
[2] Dokument št. 0700-15/2022/29 z dne 26. 4. 2022.

Predlagateljica je v imenu obeh dne 5. 4. 2023 odgovorila, da pogoje, ki jih postavlja banka, še vedno šteje za diskriminacijo na podlagi njune osebne okoliščine državljanstva oziroma narodnosti. Pojasnila je, da sicer razume, da mora na banko prinesti dokumente, ki potrjujejo izvor sredstev s prevodom in overitvijo pri notarju, vendar pa meni, da je diskriminatorno, da bi morala to storiti vsakič, ko bi na račun karkoli položila, tudi samo npr. 100 evrov, saj bi banka vsakič (za vsak polog) ne glede na vrednost zahtevala enake dokumente. Če položi 10 krat po 5 evrov, bodo od njiju le zato, ker sta Rusa, 10 krat zahtevali, da prineseta enak preveden in overjen dokument, kar pa je po njenem mnenju diskriminatorno.

Zagovornik je z dopisom št. 0700-15/2022/65 z dne 4. 5. 2023 z navedbami predlagateljev seznanil banko kot domnevno kršiteljico prepovedi diskriminacije ter jo pozval še, da se opredeli do vseh okoliščin primera. Banka se je odzvala z odgovorom z dne 10. 5. 2023, v katerem je zanikala kršenje določb ZVarD. Pojasnila je, da je pri sklepanju poslovnega razmerja (tj. pri odprtju kateregakoli transakcijskega računa, torej tudi osnovnega plačilnega računa) kot zavezanka po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma[3] (v nadaljevanju: ZPPDFT-2) dolžna opraviti pregled stranke, ki želi pri njej odpreti transakcijski račun. Ta pregled v skladu z določbami ZPPDFT-2 med drugim obsega tudi pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije. Zato banka ob vzpostavitvi poslovnega razmerja s katerokoli stranko (ne zgolj državljanom Rusije) zahteva podatek o namenu sklenitve in naravi poslovnega razmerja, kar je zahtevala tudi v konkretnem primeru. Predlagatelja sta ji pojasnila, da na osnovni plačilni račun ne bosta prejemala ne plače ne socialnih transferjev, temveč bosta polagala večje zneske gotovine, ki jo bosta porabila za trgovanje s kriptovalutami. Zato jima je banka že ob njunem prvem obisku razložila, da to ni skladno z namenom odprtja osnovnega plačilnega računa, ki je namenjen zadovoljevanju osnovnih potreb (npr. prejemanju dohodkov ali socialne denarne pomoči). Predlagatelja sta se na banko ponovno obrnila v mesecu juliju 2022 s pisno zahtevo po odprtju osnovnega plačilnega računa. Tokrat je banka njuni prošnji ugodila in ju pozvala, naj se dne 3. 8. 2022 zglasita v poslovalnici, kjer bosta uredila vse potrebno za odprtje osnovnega plačilnega računa. Ob njunem obisku v poslovalnici banke jima je bilo med drugim pojasnjeno, da je banka v obsegu, kot ji ga nalaga ZPPDFT-2, dolžna redno spremljati poslovne aktivnosti, ki jih stranka izvaja, in da bosta morala, če bodo za to izpolnjeni zakonski pogoji, dokazovati izvor denarnih sredstev, ki jih bosta položila na račun. Poleg tega bi morala biti ta dokumentacija v slovenskem jeziku, ne v ruščini, ali pa bi morala predlagatelja predložiti sodno overjen prevod dokumentov iz ruskega v slovenski jezik. Predlagatelja sta v zvezi s tem banki izjavila, da nimata več interesa po odprtju osnovnega plačilnega računa. Banka je za potrditev teh navedb predlagala pričevanje bančne uslužbenke...

Zagovornik je odgovor banke vročil predlagateljema in ju v skladu z določbami ZUP seznanil, da se o njem lahko izjasnita. Predlagatelja, ki sta Zagovornikov poziv izkazano prejela dne 14. in 15. 6. 2023 (izkazani sta vročilnici), nanj nista odgovorila.

*

Zagovornik je v zvezi z obravnavanim primerom pregledal relevantno zakonodajo.

V skladu s tretjim odstavkom 181. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih[4] (v nadaljevanju: ZPlasSSIED) ima pravico do odprtja in uporabe osnovnega plačilnega računa potrošnik, ki zakonito prebiva v EU, vključno s potrošnikom brez stalnega naslova in prosilcem za azil ter potrošnikom, ki mu dovoljenje za bivanje ni bilo odobreno, vendar njegov izgon iz pravnih ali dejanskih razlogov ni mogoč. V skladu s šestim odstavkom tega člena ZPlasSSIED pa mora banka zavrniti prošnjo potrošnika

[3] Uradni list RS, št. 48/22 in 145/22.
[4] Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr. in 102/20.

za odprtje osnovnega plačilnega računa, kadar bi odprtje takšnega računa povzročilo kršitev določb ZPPDFT-2. Ta v drugem odstavku 17. člena določa naloge, ki jih morajo banke izvajati zaradi odkrivanja ter preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Med drugim je v 3. točki drugega odstavka tega člena navedena tudi naloga izvajanja ukrepov za poznavanje stranke (pregled stranke). Ta v skladu s prvim odstavkom 21. člena v povezavi s prvim odstavkom 24. člena tega zakona med drugim obsega tudi ukrep pridobitve podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije.

Skladno s 4. točko prvega odstavka 21. člena ZPPDFT-2 je sestavni del tega pregleda stranke tudi redno skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri banki, če so za to podani pogoji. Če banka podvomi o verodostojnosti in ustreznosti predhodno pridobljenih podatkov o stranki oziroma vedno, kadar so v zvezi s transakcijo, stranko, sredstvi ali premoženjem razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na vrednost transakcije, lahko v okviru pregleda stranke pridobi podatke iz prvega odstavka 150. člena tega zakona, med katere v skladu z 10. točko te določbe sodijo tudi podatki o izvoru premoženja in sredstev stranke oziroma dejanskega lastnika ter podatki o izvoru premoženja in sredstev, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja ali transakcije.

Prvi odstavek 7. člena Zakona o varstvu potrošnikov[5] določa, da podjetje s potrošniki posluje v slovenskem jeziku, razen na območjih, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, kjer posluje tudi v jeziku narodne skupnosti. Smiselno enako izhaja tudi iz 14. člena Zakona o javni rabi slovenščine,[6] ki v prvem odstavku določa, da pravne osebe zasebnega prava in fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, poslujejo s strankami na območju Republike Slovenije v slovenščini, lahko pa se poleg slovenščine uporablja tudi tuj jezik, kadar je njihovo poslovanje namenjeno tudi tujcem.

*

Zagovornik ugotavlja dejansko stanje glede možnega obstoja diskriminacije v konkretni zadevi na podlagi z njo povezanih razpoložljivih podatkov ter določil, ki jih vsebuje ZVarD. Postopek pred Zagovornikom urejajo členi od 33 do 37 (5. poglavje ZVarD) ter 40. člen ZVarD. Za vsa vprašanja postopka, ki niso urejena z ZVarD, pa Zagovornik skladno z drugim odstavkom 3. člena ZUP subsidiarno uporabi slednjega. Postopek ugotavljanja diskriminacije Zagovornik vodi na način, ki po 9. in 146. členu ZUP omogoča obema strankama v postopku, tj. predlagatelju oz. predlagateljici in domnevnemu kršitelju oz. kršiteljici, da se tekom postopka izjavita o vseh navedbah nasprotne strani. Stranki lahko podajata svoje navedbe, opredelitve, izjasnitve in dokaze v zvezi z zadevo postopka.

Diskriminacija je v 4. členu ZVarD opredeljena kot vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Diskriminacija zaradi katere koli osebne okoliščine je prepovedana.

Pri diskriminaciji mora biti specifična osebna okoliščina (ali več njih) razlog za slabšo obravnavo. Med osebne okoliščine, skladno s 1. členom ZVarD, štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katera koli druga osebna okoliščina. Gre za prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statuse, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka, ter na podlagi

[5] Uradni list RS, št. 130/22.
[6] Uradni list RS, št. 86/04 in 8/10.

katerih se lahko oblikujejo različne skupine oseb in odnosi njihove pripadnosti.[7] Med druge osebne okoliščine tako spada tudi državljanstvo.

Diskriminacija se lahko dogaja na različnih področjih družbenega življenja, na katerih morajo sicer po 2. členu ZVarD državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb. Med drugim so ta področja povezana tudi z dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti.

ZVarD opredeljuje več oblik diskriminacije, od katerih sta osnovni neposredna in posredna diskriminacija (6. člen). Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno, kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb. Posredna diskriminacija pa obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna.

ZVarD v svojem 13. členu določa tudi izjeme od prepovedi neposredne diskriminacije. Po njegovem splošnem določilu neenako obravnavanje zaradi določene osebne okoliščine ne pomeni diskriminacije, če takšno različno obravnavanje temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna (prvi odstavek 13. člena). Vendar pa so te izjeme na posameznih področjih družbenega življenja z ozirom na konkretne osebne okoliščine dodatno omejene (po določbah od drugega do šestega odstavka 13. člena). Tako je neenako obravnavanje zaradi narodnosti, rase ali etničnega porekla na področju dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vedno prepovedano (torej brez izjeme).

V postopku ugotavljanja diskriminacije velja po 40. členu ZVarD obrnjeno dokazno breme. To pomeni, da mora kršitelj, kadar diskriminirana oseba (s svojimi izjavami, navedbami in dokumenti ter drugimi dokazili) izkaže dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil te prepovedi, oziroma da je neenako obravnavanje dopustno v skladu z zakonom. Tako se breme dokazovanja prevali na domnevnega kršitelja, ko domnevno diskriminirana oseba izkaže, da so njene trditve oz. izjave, navedbe in dokazila takšna, da prav s svojo verjetnostjo izkazujejo domnevo o kršitvi prepovedi diskriminacije. Na takšen način domnevno diskriminirana oseba izpolnjuje svoje trditveno breme.

*

Zagovornik je proučil predlog, dopolnitev in izjave predlagateljev in v njih skladno z ZVarD prepoznal ključne elemente možne diskriminacije, s čimer je ugotovil, da sta predlagatelja izpolnila trditveno breme, saj sta izkazala dejstva, ki so opravičevala domnevo, da je banka v njunem primeru kršila prepoved diskriminacije. Zagovornik je namreč začetno ugotovil, da bi dejstvo, da jima banka ni želela odpreti osnovnega plačilnega računa brez jasne obrazložitve, lahko predstavljalo neposredno diskriminacijo na področju storitev, ki so na voljo javnosti (kar je tudi poslovanje z bančnim računom), zaradi njunega ruskega državljanstva. Kasneje je tekom postopka ugotovil, da bi tudi postavljanje nesorazmernih pogojev (npr. vsakokratno prilaganje določenih dokumentov, ki se sicer od drugih strank, ki niso ruski državljani, ne zahtevajo) ob polaganju sredstev na osnovni plačilni račun lahko predstavljalo neposredno diskriminacijo zaradi ruskega državljanstva.

[7] Iz obrazložitve k 1. členu ZVarD ob predstavitvi predloga zakona (EVA 2015-2611-0046, str. 39).

Vendar je Zagovornik po preučitvi vsega gradiva, pridobljenega tako v postopku ugotavljanja diskriminacije kot tudi v vzporednem postopku svetovanja, ugotovil, da je banka kot domnevna kršiteljica v okviru svojega obrnjenega dokaznega bremena uspela izkazati, da ne v enem ne v drugem primeru ni kršila prepovedi diskriminacije po ZVarD.

Zagovornik je na podlagi predstavljene zakonodaje sledil navedbam banke, da je pri sklepanju poslovnih razmerij v skladu z določbami ZPPDFT-2 dolžna pridobiti oziroma zahtevati podatek o namenu sklenitve in naravi poslovnega razmerja ter da ta podatek pridobi od vseh strank, ne samo ruskih državljanov. Zagovornik se tudi strinja s stališčem banke, da trgovanje s kriptovalutami ne ustreza namenu za odprtje osnovnega plačilnega računa. Kot izhaja iz sporočila za javnost Banke Slovenije z dne 23. 9. 2016,[8] je osnovni plačilni račun namenjen zagotovitvi finančne vključenosti tistih potrošnikov, ki ne morejo odpreti plačilnega računa npr. zaradi (ne)rezidentstva in/ali (slabega) finančnega položaja. Iz tega Zagovornik zaključuje, da je osnovni plačilni račun namenjen zadovoljevanju osnovnih plačilnih potreb, ki so, kot je navedla že banka, prejemanje dohodkov ali socialnih transferjev, ter tako ne predstavlja posebne ugodnosti za trgovanje s kriptovalutami.

Kot je razvidno iz odgovora banke in kar sta že pred tem potrdila tudi predlagatelja, jim je banka kljub zgoraj navedenemu dejstvu v mesecu juliju oziroma avgustu 2022 vseeno ponudila odprtje osnovnega plačilnega računa. Vendar ju je pri tem tudi opozorila na svojo obveznost rednega spremljanja poslovnih aktivnosti, če so za to izpolnjeni pogoji, ter znotraj tega na pravico zahtevati dokaze za izvor denarnih sredstev, ko je izveden njihov polog na račun. Zagovornik kot razumljiv razlog za večjo previdnost banke pri sklepanju poslovnih razmerij z ruskimi državljani pripoznava dejstvo, da je Rusija od dne 24. 2. 2022 v vojni z Ukrajino, zaradi česar so mnoge države, med njim Slovenija kot članica EU, uvedle številne sankcijske ukrepe proti Rusiji, ki zajemajo tudi omejitve pri bančnem poslovanju.

Predlagatelja sta, kot je navedla banka, smiselno pa tudi predlagateljica v sporočilu z dne 5. 4. 2023, odstopila od možnosti odprtja osnovnega plačilnega računa. Pri tem nista nasprotovala dejstvu, da bi morala predložiti dokazila o izvoru premoženja ob pologu na račun, ampak sta problematizirala dejstvo, da teh dokumentov ne bi smela prilagati v ruščini, temveč bi morala za vsak tak dokument priložiti sodno overjen prevod v slovenski jezik.

Zagovornik je sledil pojasnilu banke, da je zahteva po predložitvi sodno overjenega prevoda upravičena, saj je uradni jezik v Sloveniji slovenščina in ji zato poslovanje v uradnem jeziku narekuje tudi relevantna zakonodaja. Zato Zagovornik soglaša z banko, da bi bilo nerazumno in v nasprotju s predpisi od nje pričakovati, da bi sprejemala dokumentacijo v ruskem jeziku, ki se razlikuje še celo tudi v pisavi (v Rusiji se namreč uporablja cirilica). Zato Zagovornik v zvezi z zahtevo banke po prevodu dokumentov v slovenski jezik ni razpoznal elementov neposredne diskriminacije zaradi osebne okoliščine državljanstva oziroma narodnosti, saj predlagatelja nista izkazala, zakaj bi ju ta zahteva kot ruska državljana postavljala v slabši položaj v primerjavi z državljani katerekoli druge države, kjer prav tako ne uporabljajo slovenskega jezika. Banka je v svojem odgovoru še navedla, da prevod listin v tujem jeziku po sodnem tolmaču zahteva od vseh strank, tudi od državljanov Republike Slovenije. Da banka v vseh pogodbenih razmerjih s strankami uporablja slovenski jezik, izhaja tudi iz njenih Splošnih pogojev poslovanja s potrošniki.[9] Ker prevod zasebnega dokumenta ni javna listina, ki bi jo sestavila uradna oseba in bi zato že sama po sebi izkazovala verodostojnost tistega, kar je v njej navedeno, pa je utemeljeno tudi stališče banke, da je edini sprejemljiv prevod pri uradnem poslovanju le sodno overjen prevod. Zgolj tak prevod namreč omogoča uporabo v formalnih

[8] Dostopno na: https://www.bsi.si/mediji/62/sporocilo-za-javnost-osnovni-placilni-racun.

[9] Splošni pogoji poslovanja banke, str. 35: »Za pogodbena razmerja in komunikacijo med banko in uporabnikom se uporablja slovenski jezik.« Dostopno na: …

.

(npr. sodnih) postopkih, prevajalec pa prevzema odgovornost za njegovo točnost. Zato Zagovornik tudi te zahteve banke ne more šteti za pretirano oziroma nesorazmerno, predlagatelja pa se na te navedbe banke kljub pozivu Zagovornika nista odzvala.

Zagovornik tako ravnanja banke, ko je predlagateljema sprva sicer zavrnila odprtje osnovnega plačilnega računa, ker je presodila, da njun namen ni skladen z namenom osnovnega plačilnega računa, kasneje pa jima je odprtje omogočila pod pogoji, k izpolnjevanju katerih jo zavezuje zgoraj navedena zakonodaja, ni mogel šteti za neposredno diskriminacijo zaradi državljanstva oziroma narodnosti predlagateljev. Zagovornik je namreč na podlagi proučitve vseh relevantnih dejstev in okoliščin obravnavanega primera sklepno ugotovil, da je banka verodostojno izkazala, da ni kršila prepovedi diskriminacije oz. da je njeno ravnanje dopustno v skladu z ZVarD. Zato je Zagovornik svoj postopek ugotavljanja diskriminacije v obravnavanem primeru zaključil s končno ugotovitvijo, kot je razvidno iz 1. točke izreka te odločbe, da banka ni kršila prepovedi diskriminacije iz 4. člena ZVarD na način neposredne diskriminacije iz prvega odstavka 6. člena ZVarD zaradi narodnosti in/ali državljanstva, ko za predlagatelja v mesecu marcu ter mesecu avgustu leta 2022 ni odprla osnovnega plačilnega računa.

*

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku za stranke brezplačen. Zato je Zagovornik v 2. točki izreka te odločbe odločil, da potne stroške, ki so v zvezi s prihodom iz Ptuja v Ljubljano in nazaj nastali predlagateljema in sta jih ta tudi pravočasno priglasila, povrne. 120. člen ZUP določa, da minister, pristojen za upravo, natančneje uredi način zaračunavanja in izplačevanja stroškov postopkov. 15. člen Pravilnika o stroških v upravnem postopku[10] (v nadaljevanju: pravilnik), ki je bil sprejet na podlagi 120. člena ZUP, določa, da se stranki, stranskemu udeležencu oziroma zakonitemu zastopniku, kadar imajo pravico do povrnitve potnih stroškov, te povrnejo oziroma odmerijo v skladu z določbami tega pravilnika, ki določajo povrnitev teh stroškov za priče, izvedence in tolmače. Zagovornik je zato postopal skladno s prvim odstavkom 4. člena tega pravilnika, ki določa, da se potni stroški povrnejo za potovanje po najkrajši poti in z najcenejšim prevoznim sredstvom, ter prvim odstavkom 5. člena pravilnika, ki določa, da se višino stroška za prevoz ugotavlja z vozovnico ali na drug primeren način (npr. s potrdilom, veljavnim cenikom). Kot izhaja iz zapisnikov o izjavah predlagateljev, sta na zaslišanje prišla skupaj z osebnim vozilom in priglasila stroške enkratnega prihoda iz Ptuja v Ljubljano in nazaj. Organ je po preverjanju ugotovil, da je najcenejši prevoz iz Ptuja do Ljubljane vožnja z vlakom. Ceno dveh povratnih vozovnic na relaciji Ptuj – Ljubljana ter nazaj na dan 17. 6. 2022 je določil glede na tedaj veljavni cenik, ki ga je organu posredovala družba Slovenske železnice in je sestavni del spisa. Zagovornik bo znesek, naveden v 2. točki izreka te odločbe, predlagateljema najkasneje v roku 30 dni od izdaje te odločbe nakazal na račun, ki mu ga je dne 31. 7. 2023 sporočila predlagateljica.

Pouk o pravnem sredstvu:
Zoper to odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor stranka lahko sproži s tožbo, ki jo v 30 dneh od vročitve odločbe vloži na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva ulica 33, 1000 Ljubljana. Tožbo vloži neposredno pisno ali jo pošlje po pošti. Skupaj z morebitnimi prilogami jo vloži v najmanj treh izvodih. K njej mora priložiti tudi to odločbo v izvirniku ali prepisu.

[10] Uradni list RS, št. 86/05.

Postopek vodila:
mag. Eva Cankar Farkaš
Samostojna svetovalka Zagovornika

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Vročiti:
- predlagatelja (osebno po ZUP)
- banka (osebno – ZUP)
- zbirka dok. gradiva